

ב"ה

פרשת חיי שרה

ויביאה יצחק אהלה שרה אמו

בראשית כד טז

בכל מצב צריך 'נר דולק'

על הפסוק¹ "ויהיו חיי שרה גו' שני חיי שרה", איתא במדרש² – והובא בפירוש רש"י – ש"כולן שוין לטובה".
...במה מתבטא הענין שכל שנות חיי שרה היו שוין לטובה? – על כך מסופר בסיום וחותם הסדרה³ ש"כל זמן
ששרה קיימת היה נר דולק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האוהל".

"ענן קשור על האוהל":

כיון שאברהם ושרה לא היו דרים במקום קבוע, אלא היו נודדים ממקום למקום, לכן לא דרו בבית הבנוי
מעצים ואבנים, כי אם באוהל, שענינו הוא להיות מחסה מְשֻׁמֵשׁ וּמְמֻטָּר. ונוסף לזה היה גם "ענן קשור על
האוהל", שזהו ענין של הגנה נוספת. והיינו, שלכל לראש בנו בעצמם אוהל, שזוהי פעולתו של האדם בענין
ההגנה, ולאחרי כן היתה תוספת הגנה מלמעלה – "ענן קשור על האוהל".

"ברכה מצויה בעיסה":

כיון שגדלה מעלת אברהם ושרה בהכנסת אורחים, וכמסופר בפרשה הקודמת⁴ שאברהם שחט שלושה פרים
כדי שיוכל ליתן לכל אחד משלשת האורחים מן המובחר, ושרה לקחה סולת והכינה עוגות כו' – הרי מובן,

¹ ריש פרשתנו.

² ראה גם ב"ר רפנ"ח.

³ ב"ר פ"ס, טז. הובא בפרש"י פרשתנו כד, טז.

⁴ ב"מ פו, ב. הובא בפרש"י וירא יח, ז.

שגם העיסה שהכינה שרה מצד עצמה היתה במדה גדולה ביותר. אבל אף על פי כן, הרי זה בהגבלה. ובזה ניתוסף שהיתה "ברכה מצויה בעיסה" – תוספת ברכתו של הקב"ה, שתוספתו מרובה על העיקר⁵.

"נר דולק מערב שבת לערב שבת":

הנר שהדליקה שרה מצד עצמה – ככל שתגדל מעלתו, הרי זה ענין שבהגבלה. ובזה ניתוספה ברכה מלמעלה שיהיה "נר דולק מערב שבת לערב שבת", שזהו ענין התמידות ובלוי-גבול – שהרי גם בערב שבת שלאחרי זה הדליקה שרה נר שהיה דולק מערב שבת לערב שבת, ואם כן, היה הנר דולק בתמידות; אלא, שמצד מעלת עבודת המטה (שלא יהיה בבחינת "נהמא דכיסופא"⁶) היה זה באופן שבערב שבת שלאחרי זה תהיה פעולת הדלקת הנר על ידי שרה.

וכללות הענין בזה – שמבלי הבט על גודל מעלת עבודת שרה מצד עצמה, ...הנה נוסף לזה נמשכה גם תוספת ברכה מלמעלה, שזהו ענין המשכת הבלוי-גבול.

וכאמור לעיל, "מעשה אבות סימן (ונתינת-כח) לבנים", שזהו הכח שיש לכל אחד מישראל בירושה מאבותינו – ירושה שאין לה הפסק⁷, אלא נמשכת בכל דור ודור – שכאשר מתייגע בעבודתו כפי כחו, הנה לאחרי כן נותן לו הקב"ה תוספת ברוכה על העיקר.

וכאמור רבותינו ז"ל⁸ "יגעת ומצאת", והיינו, שלאחרי שישנו אצלו ענין היגיעה כפי כחו, אזי "ומצאת", שנעשה אצלו ענין של מציאה שבאה בהיסח הדעת⁹, כיון שנותנים לו מלמעלה הרבה יותר ממה שהתייגע, באין ערוך¹⁰.

ויש להוסיף ולבאר הדיוק בשלושה ענינים הנזכרים לעיל דוקא:

ידוע שכללות צרכי ועניני האדם נחלקים לשני סוגים: פנימיים ומקיפים. ישנם ענינים שהאדם לוקח אותם בפנימיות, כמו ענין המזון, ויש ענינים שאי אפשר לקחת אותם בפנימיות, אלא הם עומדים בבחינת מקיף – מקיף דלבוש, או מקיף נעלה יותר, מקיף דבית¹¹.

וזהו שני הענינים ד"ברכה מצויה בעיסה", ו"ענן קשור על האוהל":

⁵ ב"ר פס"א, ד.

⁶ ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. הובא בלקו"ת צו ז, רע"ד. ובכ"מ.

⁷ ב"ב קט, ב.

⁸ מגילה ו, רע"ב.

⁹ סנהדרין צז, א.

¹⁰ ראה גם תו"מ חכ"ה ע' 148. וש"נ.

¹¹ ראה לקו"ת ברכה צח, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

עיסה – שממנה עושים לחם, שבזה נכלל גם כל דבר מאכל שקרוי לחם, כמו "עֶבֶד לְחֶם רַב"¹² – הוא ענין המזון, בחינת הפנימיות; ואוהל – בחינת המקיף.

וענינם בעבודה: העבודה שעל פי טעם ודעת, "בכל לבבך ובכל נפשך"¹³ – היא בחינת הפנימיות, והעבודה שלמעלה מטעם ודעת, "בכל מאדך" – היא בחינת המקיף, שהרי העבודה ד"בכל מאדך" ענינה שהאדם יוצא מהציור שלו, שזהו ש"מאד" אותיות "אדם", אבל בציורו אחר¹⁴, כי, כדי לבוא לבחינת "מאד" צריך לצאת מציור "אדם", וזהו ענין המקיף.

והנה, כללות העבודה בשני הבחינות דפנימי ומקיף היא מצד האדם; ולאחרי שהאדם מתייגע בזה כפי כחו, אזי נותנים לו מלמעלה תוספת ברכה, בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר, בבחינת בלי גבול – שזהו הענין ש"ברכה מצויה בעיסה" ו"ענן קשור על האוהל".

וביאור הענין השלישי – "נר דולק מערב שבת לערב שבת":

ענינו של נר – שאינו פועל דבר חדש, שהרי כל הדברים שנמצאים בהחדר בשעה שמדליקים בו נר, היו בו גם לפני שהדליקו את הנר, אלא החילוק הוא, שלפני הדלקת הנר שרר חושך ולא ראו מאומה, ועל ידי הדלקת הנר נעשה אור, ורואים כל דבר בבירור.

...ולכן, נוסף על העבודה ד"עיסה" ו"אוהל" (פנימי ומקיף), צריכה להיות גם העבודה ד"נר דולק" – להאיר על ידי המאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה¹⁵, שמאירה לו בכל ענינו.

וכמו הענין ד"נר דולק" כפשוטו, נר שבת, שענינו הוא בשביל שלום בית¹⁶, היפך המחלוקת והפירוד, היינו, שלולי האור שעל ידי הנר דולק יכול להיות אצלו ענין של מחלוקת ופירוד – שבנוגע לענינים מסויימים הרי הוא מודה שהם שייכים לאלקות, אבל בנוגע לענינים אחרים חושב שהם שייכים אליו ויכול לעשות כרצונו, וכדי שלא יהיה פירוד בענינו צריכה להיות העבודה ד"נר דולק".

¹² דניאל ה, א. וראה פרש"י ויצא לא, נד. ויקרא ג, יא. אמור כא, יז.

¹³ ואתחנן ו, ה.

¹⁴ ראה זח"ג רמו, ב. ב"ר פ"ח, ה ובפרש"י. תו"מ ח"ב ע' 202. וש"נ.

¹⁵ ראה פתיחתא דאיכ"ר ב ובפי' יפה ענף שם. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז ובפי' קה"ע שם. המשך תער"ב ח"ג ע' א'שכב. סה"מ

תרפ"ט ע' 176. וש"נ.

¹⁶ ראה שבת כג, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו

שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה

ובאותיות פשוטות: יהודי יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור כל ימיו, אבל, ללא אור, וללא חיות והתלהבות, ולכן, מוכרחת להיות העבודה ד"נר דולק", שיהיה אור וחיות בעבודה דתורה ומצוות, וענין זה נעשה על ידי המאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה.

וצריך להיות "נר דולק מערב שבת לערב שבת", היינו, שהענין ד"נר דולק" צריך להיות בתמידות, כך, שבכל מדריגה שמגיע אליה צריך לפעול בה תוספת אור¹⁷, וענין זה פועל לא רק בעבודה ד"מי שטרח בערב שבת", אלא גם בהענין ד"יאכל בשבת"¹⁸.

וכל זה צריך להיות באופן ש"כולן שוין לטובה":

בכל השנים ובכל הזמנים, הן כאשר טוב בגשמיות והעבודה היא בנקל, והן כאשר העבודה היא בקושי – צריך להיות "כולן שוין לטובה" בכל שלושה הענינים הנזכרים לעיל: "ברכה מצויה בעיסה", "ענן קשור על האוהל", ו"נר דולק מערב שבת לערב שבת".

קטע משיחת ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תש"כ ח"א ע' 146.

¹⁷ חסר קצת (המו"ל).

¹⁸ ע"ז ג, סע"א.